

**UNIwersytet Wrocławski
Wydział Filologiczny**

Instytut Filologii Romańskiej

**FILOLOGIA HISZPAŃSKA
EGZAMIN LICENCJACKI
ROK AKADEMICKI 2014/2015**

INFORMATOR DLA STUDENTÓW

I. Zasady ogólne

II. Zakres, forma i kryteria ocen

Wrocław 2015

I. ZASADY OGÓLNE

- 1.** W Instytucie Filologii Romańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego egzamin licencjacki jest przewidziany na dwustopniowych studiach: filologia hiszpańska.
- 2.** Pierwszy stopień studiów obejmuje sześć semestrów i kończy się egzaminem licencjackim, do którego można przystąpić po uzyskaniu zaliczeń i zdaniu egzaminów przewidzianych w planie studiów, a którego złożenie uprawnia do uzyskania licencjatu, czyli dyplomu ukończenia studiów pierwszego stopnia.
- 3.** Uzyskanie licencjatu jest warunkiem podjęcia studiów drugiego stopnia, które prowadzą do uzyskania dyplomu magisterskiego.
- 4.** Egzamin licencjacki przeprowadza komisja złożona z co najmniej trzech pracowników Zakładu Iberystyki Instytutu Filologii Romańskiej.
- 5.** Egzamin licencjacki obejmuje umiejętności i wiadomości z przedmiotów kierunkowych w zakresie wyznaczonym programem studiów pierwszego stopnia.
- 6.** Egzamin licencjacki składa się z pisemnego sprawdzianu z praktycznej znajomości języka hiszpańskiego oraz egzaminu ustnego.
- 7.** Podczas egzaminu ustnego oceniana jest sprawność w posługiwaniu się językiem hiszpańskim w mowie (mówienie) oraz interdyscyplinarne kompetencje absolwenta studiów licencjackich w oparciu o wszechstronną analizę filologiczną tekstu nawiązującego do obowiązującego repertorium egzaminu.
- 8.** Przedmiotem egzaminu ustnego jest repertorium tematyczne, wraz z bibliografią, podane do wiadomości studentów najpóźniej na 2 lata (24 miesiące) przed egzaminem.
- 9.** Warunkiem złożenia egzaminu licencjackiego jest uzyskanie pozytywnych ocen ze sprawdzianu pisemnego i ustnego. Ocena z egzaminu jest średnią ocen częściowych z obu jego części, zaś na dyplomie licencjackim wpisuje się ocenę będącą wypadkową oceny końcowej z egzaminu licencjackiego i średniej ocen z dotychczasowego przebiegu studiów. Wynik studiów licencjackich obliczany jest zgodnie z § 47 Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Wrocławskim, dostępnym m.in. na stronie <http://www.uni.wroc.pl/studia/regulamin-studi%C3%B3w>.
- 10.** Poprawka z egzaminu obejmuje wyłącznie jego część niezaliczoną i jest składana w sesji poprawkowej lub sesji letniej następnego roku akademickiego. Jeśli student nie zaliczy jednej z części składowych egzaminu pisemnego z języka hiszpańskiego, oznacza to obowiązek powtórzenia całości tego egzaminu.

11. Szczegóły dotyczące daty, miejsca, kryteriów ocen, zakresu i formy egzaminu licencjackiego są ustalane corocznie. W roku akademickim 2013/2014 egzamin licencjacki odbywać się będzie w następujących terminach:

Egzamin pisemny: 9.07.2015 r.
Egzamin ustny: 10-11 oraz 13.07.2015 r.

Egzaminy w sesji poprawkowej:

Egzamin pisemny: 4.09.2015 r.
Egzamin ustny: 7.09.2014 r.

12. Zgłoszenia na egzamin (dotyczy wszystkich kandydatów)

Zgłoszenia na egzamin licencjacki należy składać u sekretarza dr Moniki Głowickiej, pok. 3.5 w IFR lub przesłać pocztą na adres: Instytut Filologii Romańskiej, pl. bpa Nankiera 4, 50-140 Wrocław, w terminie do 31.05.2015 r. Formularz zgłoszenia znajduje się w punkcie ksero Instytutu Filologii Romańskiej oraz jest dostępny na stronie internetowej Instytutu Filologii Romańskiej w zakładce *Filologia hiszpańska > Egzamin licencjacki*.

13. Informacje dla słuchaczy i absolwentów NKJO

Słuchacze NKJO pragnący przystąpić do egzaminu licencjackiego w Instytucie Filologii Romańskiej UWr muszą zapisać się na jednosemestralne studia eksternistyczne. W tym celu należy złożyć w Dziekanacie Wydziału Filologicznego UWr podanie i dokumenty (adres: pl. bpa. Nankiera 15, 50-140 Wrocław, parter, pok. 12, czynne codziennie z wyjątkiem wtorków, sobót i niedziel, w godz. 10.00-14.00, tel. 71 375-22-25).

Opłatę w wysokości 300 zł za studia eksternistyczne należy wpłacić na konto:

Uniwersytet Wrocławski

Bank Zachodni WBK SA 4 O/Wrocław Nr 71 1090 2503 0000 0006 3000 0004

Tytuł wpłaty: IFR – filologia hiszpańska - opłata za studia eksternistyczne

Kserokopię dowodu wpłaty należy złożyć u sekretarza egzaminu licencjackiego przed przystąpieniem do egzaminu.

14. Powtarzanie egzaminu

Studenci, którzy już przystępowali do egzaminu licencjackiego wnoszą opłatę za powtarzanie poszczególnych części egzaminu w następującej wysokości:

Egzamin pisemny – 150,00 zł

Egzamin ustny – 150,00 zł

Opłatę należy wpłacić na konto:

Uniwersytet Wrocławski

Bank Zachodni WBK SA 4 O/Wrocław Nr 71 1090 2503 0000 0006 3000 0004

Tytuł wpłaty: IFR – filologia hiszpańska - opłata za powtarzanie egzaminu

Kserokopię dowodu wpłaty należy złożyć u sekretarza egzaminu licencjackiego przed przystąpieniem do egzaminu.

II. ZAKRES, FORMA I KRYTERIA OCEN

Egzamin licencjacki dzieli się na pisemny sprawdzian z praktycznej znajomości języka hiszpańskiego (II.1.1) oraz egzamin ustny, który sprawdza kompetencję językową w zakresie posługiwania się językiem hiszpańskim w mowie (II.1.2) oraz – równocześnie – wiedzę merytoryczną, czyli kompetencje filologiczne (II.2).

1. SPRAWDZIAN Z PRAKTYCZNEJ ZNAJOMOŚCI JĘZYKA HISZPAŃSKIEGO

Sprawdzian dotyczy umiejętności posługiwania się językiem hiszpańskim w mowie i w piśmie. Osoba przystępująca do egzaminu winna wykazać się znajomością praktyczną wszystkich struktur morfosyntaktycznych języka hiszpańskiego oraz opanowaniem słownictwa na poziomie zaawansowanym. Sprawdzian składa się z następujących pięciu części: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstu pisanego, pisanie, gramatyka oraz mówienie. Opanowanie sprawności językowych związanych z czterema pierwszymi częściami (rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstu pisanego, pisanie, gramatyka) weryfikowane jest podczas egzaminu pisemnego, zaś część piąta – mówienie – podczas ustnego egzaminu merytorycznego.

1.1. Część pisemna

Część pisemna składa się z czterech odrębnych zadań.

1.1.1. Rozumienie ze słuchu

Tekst (około 600 słów) tematycznie związany z zagadnieniami dotyczącymi współczesnej Hiszpanii lub Ameryki Łacińskiej (gospodarka, polityka, kultura, społeczeństwo itd.) zostanie odczytany dwukrotnie. Zadanie polega na udzieleniu odpowiedzi na piśmie na pytania związane z tekstem. Osoby przystępujące do egzaminu otrzymują zestaw pytań i dysponują czasem na zapoznanie się z nimi jeszcze zanim rozpocznie się właściwe ćwiczenie rozumienia ze słuchu.

1.1.2. Rozumienie tekstu pisanego

Osoby przystępujące do egzaminu otrzymają tekst literacki lub publicystyczny o tematyce związanej z Hiszpanią lub Ameryką Łacińską (około 600 słów). Tekstowi towarzyszyć będą pytania związane z jego treścią i słownictwem, na które należy odpowiedzieć pełnymi zdaniami.

1.1.3. Pisanie

Zbudowanie wypowiedzi pisemnej (około 450 słów) na zadany temat.

1.1.4. Gramatyka

Zadanie ma na celu sprawdzenie poprawności stosowania struktur morfosyntaktycznych języka hiszpańskiego (polega na przekształceniu bądź uzupełnianiu zdań i większych fragmentów wypowiedzi).

1. 2. Mówienie (część ustna sprawdzianu z języka hiszpańskiego)

Sprawdzian z zakresu sprawności mówienia jest połączony z egzaminem ustnym (zob. poniżej pkt.2). Biegłość w mówieniu jest oceniana niezależnie od oceny z interdyscyplinarnej analizy tekstu stanowiącej podstawę sprawdzianu ustnego. Sprawność mówienia oceniana jest według następujących proporcji:

poprawność fonetyczna	10%
poprawność gramatyczna	30%
zasób słownictwa	20%
umiejętność nawiązania dialogu z egzaminatorem	10%
układ wypowiedzi i płynność	30%

1. 3. Ocena końcowa z praktycznej znajomości języka hiszpańskiego

Łączna ocena stanowi wypadkową ocen z wszystkich pięciu części egzaminu. Praktyczna znajomość języka hiszpańskiego jest oceniana wg następujących proporcji:

rozumienie ze słuchu	10%
rozumienie tekstu pisanego	10%
pisanie	30%
część gramatyczna	25%
mówienie	25%

Nieuzyskanie minimalnej liczby punktów z choćby jednej części egzaminu pisemnego oznacza jego niezaliczenie i konieczność ponownego przystąpienia do całości egzaminu pisemnego. Niezaliczenie części ustnej oznacza konieczność powtórzenia egzaminu ustnego.

2. EGZAMIN USTNY (KOMPETENCJE FILOLOGICZNE)

2.1. Cel i forma

Egzamin ma na celu praktyczne sprawdzenie umiejętności absolwenta studiów pierwszego stopnia w zakresie Filologii hiszpańskiej.

Odbywa się w formie wypowiedzi ustnej w języku hiszpańskim w oparciu o krótki tekst literacki, krytycznoliteracki, historyczny lub publicystyczny (do 250 słów) z wykorzystaniem podstawowej wiedzy o literaturze i kulturze oraz języku. W czasie egzaminu student winien wykazać się zbliżoną do rodzimej znajomością języka hiszpańskiego (poziom C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy) oraz znajomością terminologii niezbędnej do filologicznego objaśnienia tekstu, zarówno od strony leksykalnej i składniowej, jak i stylistycznej i kompozycyjnej.

Od absolwentów studiów Filologii hiszpańskiej pierwszego stopnia wymagane są kompetencje w zakresie, z jednej strony, podstawowej wiedzy o języku hiszpańskim oraz literaturze i historii hiszpańskojęzycznego kręgu kulturowego, z drugiej, umiejętności stosowania filologicznego instrumentarium w analizie tekstu. Chodzi zatem o spójną wypowiedź w oparciu o umiejętność filologiczno-historyczne odczytanie tekstu nawiązującego do obowiązującego repertorium egzaminu. Konieczna jest tu więc umiejętność analizy i syntezy, rzetelność w prezentowaniu dowodów, skuteczność stosowanej techniki argumentacyjnej, namysł metodologiczny, wiedza pozatekstowa (elementy ideologiczne, społeczne i historyczne czy też konfrontowanie tekstu z jego historycznym, językowym i kulturowym otoczeniem). Student posiada pewną dowolność i swobodę w interpretacji zadanego tekstu, ale jednocześnie winien w swojej prezentacji odnaleźć należyte jego odczytania wykazując jego estetyczną, językową i historyczną organizację.

Podczas egzaminu studenci mogą korzystać ze słowników (*DRAE, Diccionario de Autoridades* oraz *Tesoro de la Lengua Castellana* Sebastiana de Covarrubias).

Repertorium ustnego egzaminu licencjackiego jest podawane do publicznej wiadomości najpóźniej na 2 lata (24 miesiące) przed egzaminem.

Zasady i kryteria oceny w zakresie Języka hiszpańskiego - sprawność mówienia zostały przedstawione powyżej, pkt. 1.2.

2.2. Kryteria oceny części ustnej egzaminu

Część ustna egzaminu składa się z trzech zadań egzaminacyjnych. Każda z trzech części odpowiedzi stanowi 1/3 oceny końcowej. W ramach każdego z trzech zadań egzaminacyjnych oceniane są:

1. Zawartość merytoryczna każdej z części wypowiedzi, ze szczególnym uwzględnieniem zgodności z tematem, zgodności z faktografią, podporządkowania tematowi przewodniemu wskazanemu w zadaniu egzaminacyjnym.

2. Umiejętności analityczne odpowiednie dla każdego z trzech zadań egzaminacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem powiązania omawianych zagadnień z przykładami zaczerpniętymi z tekstu stanowiącego przedmiot egzaminu; stosowania specjalistycznej terminologii; stosowania kryteriów interdyscyplinarnych.

OCENA KOŃCOWA Z EGZAMINU LICENCJACKIEGO

Ocena końcowa z egzaminu licencjackiego stanowi średnią arytmetyczną z obu jego części: sprawdzianu z praktycznej znajomości języka hiszpańskiego (50%) oraz egzaminu ustnego w zakresie kompetencji filologicznych (50%).

2.3. Repertorium 2014-2015

***Don Quijote de la Mancha* de Miguel de Cervantes y Saavedra: la primera novela moderna**

Teksty / Textos:

Cervantes Saavedra, Miguel de, *Don Quijote de la Mancha*, edición dirigida por Francisco Rico, Madrid, Alfaguara, 2004 (i inne).

<http://cvc.cervantes.es/obref/quijote/edicion/default.htm>

Borges, Jorge Luis, „Magias parciales del Quijote”, en: *Otras inquisiciones*, en: *Obras Completas*, t. 2., Emecé Editores, Barcelona, 1989, str. 45-47 (i inne).

Opracowania / Literatura secundaria:

AA.VV., *Suma Cervantina*, ed. J.B. Avalle Arce, E. C. Riley, London, Tamesis, 1973.

Avalle Arce, Juan Bautista, "Cervantes y el *Quijote*", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II, Barcelona, Crítica, 1980, pp. 591-619 (aquí bibliografía).

Avalle Arce, Juan Bautista, "Locura e ingenio en don Quijote", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II, Barcelona, Crítica, 1980, pp. 686-693.

Avalle Arce, Juan Bautista, "Cervantes y el *Quijote*", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II/1, Barcelona, Crítica, 1991, 292-298 (aquí bibliografía).

Bennasar, Bartolomé, *Historia de los españoles*, Barcelona, Crítica, 1989. I.

Canavaggio Jean, "Biografía y ficción en Cervantes", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II/1, Barcelona, Crítica, 1991, pp. 303-307.

Castro, Américo, *El pensamiento de Cervantes*, Barcelona, Crítica, 1987.

Castro, Américo, "El pensamiento de Cervantes", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II, Barcelona, Crítica, 1980, pp. 620-626.

González Echevarría, Roberto, *Amor y ley en Cervantes*, Madrid, Gredos, 2008.

Gutiérrez Cuadrado, Juan, "La lengua del *Quijote*: rasgos generales", en Cervantes, Miguel de, *Don Quijote de la Mancha*, edición del Instituto Cervantes, dirigida por Francisco Rico, Barcelona, Instituto Cervantes / Crítica, 1998, II, pp. 819-856.

Martínez Mata Emilio, *Cervantes comenta el "Quijote"*, Madrid, Cátedra, 2008.

Márquez Villanueva, Francisco, "Sancho Panza: tradición y novedad", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II, Barcelona, Crítica, 1980, pp. 693-696.

Montero Reguera, José, *El "Quijote" y la crítica contemporánea*, Alcalá de Henares, Centro de Estudios Cervantinos, 1997.

Nabokow, Vladimir, *Wykłady o „Don Kichocie"*, tłum. J. Kozak, Warszawa, Muza, 2001.

Redondo Augustin, "La dimensión carnavalesca de Don Quijote y Sancho", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II/1, Barcelona, Crítica, 1991, pp. 316-321.

Riley, Edward C., "Literatura y vida en el «Quijote»", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II, Barcelona, Crítica, 1980, pp. 667-673.

Riley, Edward C., "Cervantes y el «romance»", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II/1, Barcelona, Crítica, 1991, pp. 307-311.

Riquer, Martin de, "La variedad estilística del «Quijote»", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II, Barcelona, Crítica, 1980, pp. 702-709.

Riquer, Martin de, "Cervantes y la identidad de Avellaneda", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II/1, Barcelona, Crítica, 1991, pp. 321-323.

Segre, Cesare, "Lineas estructurales del «Quijote», en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II, Barcelona, Crítica, 1980, pp. 679-686.

Spitzer Leo, "Cervantes creador", en *Historia y crítica de la literatura española*, al cuidado de Francisco Rico, II, Barcelona, Crítica, 1980, pp. 674-678.

Vidal, César, *Diccionario del Quijote*, Barcelona, Planeta, 2005.

http://www.cervantesvirtual.com/bib_autor/Cervantes/

http://cvc.cervantes.es/obref/quijote_antologia/default.htm

UWAGA! KSIĄŻKI I MATERIAŁY DOSTĘPNE W CZYTELNI IFR

2.4. Przykładowe zestawy zadań egzaminacyjnych

Czas na przygotowanie 15 minut

PRZYKŁAD PIERWSZY

En un lugar de la Mancha, de cuyo nombre no quiero acordarme, no ha mucho tiempo que vivía un hidalgo de los de lanza en astillero, adarga antigua, rocín flaco y galgo corredor. Una olla de algo más que vaca que carnero, salpicón las más noches, duelos y quebrantos los sábados, lentejas los viernes, algún palomino de añadidura los domingos, consumía las tres partes de su hacienda. El resto della concluían sayo de velarte, calzas de velludo para las fiestas, con sus pantuflos de lo mismo, y los días de entresemana se honraba con su vellorí de lo más fino. Tenía en su casa una ama que pasaba de los cuarenta y una sobrina que no llegaba a los veinte, y un mozo de campo y plaza que así ensillaba el rocín como tomaba la podadera. Frisaba la edad de nuestro hidalgo con los cincuenta años. Era de complexión recia, seco de carnes, enjuto de rostro, gran madrugador y amigo de la caza. Quieren decir que tenía el sobrenombre de «Quijada», o «Quesada», que en esto hay alguna diferencia en los autores que deste caso escriben, aunque por conjeturas verisímiles se deja entender que se llamaba «Quijana». Pero esto importa poco a nuestro cuento: basta que en la narración dél no se salga un punto de la verdad.

Miguel de Cervantes, *El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha* (Madrid 1605)

ELEMENTOS LINGÜÍSTICOS

Analice los cambios fonéticos que se han producido en las siguientes palabras:

Domingo < dominicus dies

Nombre < nomen

Noches < nox, noctis

Comente la evolución de la categoría del sustantivo desde el latín hasta el romance.

ELEMENTOS LITERARIOS

Explique en qué consiste la particularidad de la voz del narrador. Presente el tipo de relación que el narrador establece con el lector. Decida si y cómo el narrador se manifiesta o se esconde. Reflexione sobre similares ejemplos posteriores.

ELEMENTOS HISTÓRICOS

Diga qué influencia tiene la condición de pertenecer dentro de la estructura social áurea a la clase de los hidalgos en la historia vital del protagonista.

PRZYKŁAD DRUGI

En un lugar de la Mancha, de cuyo nombre no quiero acordarme, no ha mucho tiempo que vivía un hidalgo de los de lanza en astillero, adarga antigua, rocín flaco y galgo corredor. Una olla de algo más que vaca que carnero, salpicón las más noches, duelos y quebrantos los sábados, lentejas los viernes, algún palomino de añadidura los domingos, consumía las tres partes de su hacienda. El resto della concluían sayo de velarte, calzas de velludo para las fiestas, con sus pantuflos de lo mismo, y los días de entresemana se honraba con su vellorí de lo más fino. Tenía en su casa una ama que pasaba de los cuarenta y una sobrina que no llegaba a los veinte, y un mozo de campo y plaza que así ensillaba el rocín como tomaba la podadera. Frisaba la edad de nuestro hidalgo con los cincuenta años. Era de complexión recia, seco de carnes, enjuto de rostro, gran madrugador y amigo de la caza. Quieren decir que tenía el sobrenombre de «Quijada», o «Quesada», que en esto hay alguna diferencia en los autores que deste caso escriben, aunque por conjeturas verisímiles se deja entender que se llamaba «Quijana». Pero esto importa poco a nuestro cuento: basta que en la narración dél no se salga un punto de la verdad.

Miguel de Cervantes, *El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha* (Madrid 1605)

ELEMENTOS LINGÜÍSTICOS

En el fragmento citado aparecen pronombres relativos *que* y *cuyo*. Enumere otros pronombres relativos en el idioma español y explique qué son las llamadas oraciones de relativo (¿a qué categoría de oraciones pertenecen? ¿cuál es su clasificación?).

ELEMENTOS LITERARIOS

Reflexione sobre el concepto de la verosimilitud en Cervantes. Analice la composición del fragmento.

ELEMENTOS HISTÓRICOS

Recurriendo a otras fuentes literarias o históricas, confronte la vida cotidiana de los españoles del siglo XVI con la descripción citada de las costumbres de Alonso Quijana.

PRZYKŁAD TRZECI

Responder quería don Quijote a Sancho Panza, pero estorbóselo una carreta que salió al través del camino, cargada de los más diversos y extraños personajes y figuras que pudieron imaginarse. El que guiaba las mulas y servía de carretero era un feo demonio. Venía la carreta descubierta al cielo abierto, sin toldo ni zarzo. La primera figura que se ofreció a los ojos de don Quijote fue la de la misma Muerte, con rostro humano; junto a ella venía un ángel con unas grandes y pintadas alas; al un lado estaba un emperador con una corona, al parecer de oro, en la cabeza; a los pies de la Muerte estaba el dios que llaman Cupido, sin venda en los ojos, pero con su arco, carcaj y saetas. Venía también un caballero armado de punta en blanco, excepto que no traía morrión, ni celada, sino un sombrero lleno de plumas de diversas colores; con éstas venían otras personas de diferentes trajes y rostros. Todo lo cual visto de improviso, en alguna manera alborotó a don Quijote y puso miedo en el corazón de Sancho; [...].

Miguel de Cervantes, *El ingenioso hidalgo don Quijote de la Mancha* (Madrid 1605)

ELEMENTOS LINGÜÍSTICOS

¿Qué resultado han dado las siguientes voces latinas?:

OCULUM

SPECULUM

Formule la correspondiente ley fonética.

ELEMENTOS LITERARIOS

En el presente fragmento de la novela se describe la costumbre de las representaciones teatrales del día de Corpus Cristi. ¿De qué tipo de piezas teatrales se trata? Hable de este género, sus características fundamentales y sus figuras literarias, sus autores y sus títulos mayores.

ELEMENTOS HISTÓRICOS

Las representaciones teatrales eran una diversión muy popular. ¿A qué otras fiestas y diversiones eran aficionados los españoles de los tiempos de Cervantes?